

Edukacja domowa – zagadnienia do egzaminu – GEOGRAFIA klasa 5

I. Mapa Polski

1. Elementy mapy – wymień i wyjaśnij.
2. Rodzaje znaków kartograficznych z przykładami.
3. Skala mapy i jej rodzaje.
4. Przeliczanie skali liczbowej na mianowaną, podziałkę liniową i odwrotnie.
5. Obliczanie odległości w terenie na podstawie skali.
6. Wyjaśnij czym jest wysokość bezwzględna i względna. Jak je mierzymy i w jakich jednostkach?
7. Obliczanie wysokości względnej danego punktu.
8. Wyjaśnij pojęcia: poziomica, mapa poziomicowa, mapa hipsometryczna.
9. Rozpoznawanie rodzaju formy terenu na podstawie mapy poziomicowej.
10. Jak na mapie oznacza się niziny, wyżyny, góry i depresje? Na jakich wysokościach leżą?
11. Rodzaje map.
12. Na czym polega orientowanie mapy?
13. Za pomocą czego można zorientować mapę?
14. Czytanie map.

II. Krajobrazy Polski

15. Co to jest krajobraz? Jakie są jego elementy?
16. Rodzaje krajobrazów.
17. Wskazywanie na mapie Polski pasów ukształtowania powierzchni Polski – pobraża, pojezierza, Niziny Środkowopolskie, Wyżyny Polskie, Kotliny Podkarpackie, góry.
18. Cechy charakterystyczne pasów ukształtowania powierzchni Polski.
19. Czym charakteryzuje się krajobraz nadmorski?
20. Jakie czynniki kształtują krajobraz nadmorski?
21. Co to jest wydma?
22. Co to jest klif i jak powstaje?
23. Co to jest mierzeja i jak powstaje?
24. Czym są rośliny pionierskie? Podaj przykłady roślin pionierskich występujących na polskim wybrzeżu.
25. Jaki czynnik miał największy wpływ na krajobraz pojezierzy?
26. Czym różnią się Pojezierze Mazurskie, Pojezierze Pomorskie i Pojezierze Wielkopolskie?
27. Położenie i cechy Krainy Wielkich Jezior Mazurskich.
28. Największe jeziora Polski.
29. Wyjaśnij, dlaczego na Nizinach Środkowopolskich przeważa krajobraz równinny.
30. Cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej.
31. Kampinoski Park Narodowy – położenie i cechy.
32. Czym jest folklor i jakie są jego elementy?
33. Cechy krajobrazu wielkowiejskiego.
34. Położenie i zabytki Warszawy.
35. Położenie i cechy charakterystyczne krajobrazu Wyżyny Śląskiej.
36. Kolejne etapy powstania obecnego krajobrazu Wyżyny Śląskiej.
37. Co spowodowało znaczne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej?
38. Wymień negatywne skutki rozwoju przemysłu na Wyżynie Śląskiej.
39. Cechy krajobrazu Wyżyny Lubelskiej.
40. Co to jest wąwóz?
41. Jaki rodzaj skały buduje Wyżynę Lubelską? Jaki rodzaj gleby jest z nią związany?
42. Dlaczego Wyżyna Lubelska jest jednym z najważniejszych regionów rolniczych Polski?
43. Jakie rośliny uprawia się na Wyżynie Lubelskiej?
44. Jakie skały budują Wyżynę Krakowsko-Częstochowską?

45. Co to jest krasowienie (Na czym polega zjawisko krasowe)?
46. Formy krasowe – kras podziemny i powierzchniowy.
47. Ojcowski Park Narodowy – cechy charakterystyczne.
48. Cechy krajobrazu wysokogórskiego.
49. Charakterystyczne dla Tatr formy skalne.
50. Jakie skały budują Tatry Wysokie a jakie Tatry Zachodnie?
51. Cechy klimatu górskiego – jak zmienia się temperatura powietrza i opady wraz ze wzrostem wysokości.
52. Pietra roślinne w Tatrach.
53. Tatrzański Park Narodowy – cechy charakterystyczne.
54. Co to jest gwara?

III. Łądy i oceany na Ziemi

55. Oś ziemską.
56. Co to są południki i równoleżniki i czym się charakteryzują?
57. Charakterystyczne równoleżniki.
58. Czym różni się siatka geograficzna od siatki kartograficznej?
59. Podział Ziemi na półkule.
60. Określanie położenia punktu na kuli ziemskiej – na jakich leży półkulach.
61. Na mapie świata wskaż kontynenty i oceany.
62. Epoka Wielkich Odkryć Geograficznych.
63. Co i kiedy odkryli: Wikingowie, Marco Polo, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb, Amerigo Vespucci, James Cook. Które wiodła trasa ich podróży?
64. Wyprawa Ferdynanda Magellana dookoła świata – skutki.

IV. Krajobrazy świata

65. Co to jest pogoda i jakie są jej składniki?
66. Co to jest klimat?
67. Czytanie klimatogramu.
68. Obliczanie średniej rocznej amplitudy temperatury powietrza.
69. Co to są strefy klimatyczne?
70. Jakie strefy klimatyczne wyróżniamy? Wskazywanie ich na mapie.
71. Cechy odmiany morskiej i kontynentalnej klimatu.
72. Strefy krajobrazowe i ich związek ze strefami klimatycznymi.
73. Występowanie stref krajobrazowych w kolejności od równika do bieguna.
74. Położenie wilgotnych lasów równikowych na mapie świata.
75. Cechy klimatu równikowego.
76. Co to są deszcze zenitalne?
77. Charakterystyczne rośliny i zwierzęta wilgotnego lasu równikowego.
78. Położenie lasów liściastych i mieszanych na mapie świata.
79. Cechy klimatu umiarkowanego.
80. Cecha wspólna wilgotnych lasów równikowych i lasów liściastych i mieszanych.
81. Mieszkańcy wilgotnych lasów równikowych i strefy lasów liściastych i mieszanych.
82. Położenie sawann na mapie świata.
83. Cechy klimatu podrównikowego.
84. Charakterystyczne rośliny i zwierzęta sawanny.
85. Mieszkańcy sawanny.
86. Położenie stepów na mapie świata.
87. Cechy klimatu umiarkowanego kontynentalnego.
88. Charakterystyczne rośliny i zwierzęta stepu.
89. Cecha wspólna sawanny i stepu.
90. Mieszkańcy stepu.

91. Co to jest pustynia?
92. Rodzaje pustyń.
93. Co to jest oaza?
94. Jakie formy terenu tworzy wiatr na pustyni?
95. Położenie pustyń gorących na mapie świata.
96. Cechy klimatu zwrotnikowego suchego.
97. Charakterystyczne rośliny i zwierzęta pustyni gorącej.
98. Mieszkańcy pustyni gorącej.
99. Położenie pustyń lodowych na mapie świata.
100. Cechy klimatu okołobiegunowego.
101. Charakterystyczne rośliny i zwierzęta pustyń lodowych.
102. Mieszkańcy pustyni lodowej.
103. Cecha wspólna pustyni gorącej i pustyni lodowej.
104. Położenie strefy krajobrazu śródziemnomorskiego na mapie świata.
105. Cechy klimatu podzwrotnikowego.
106. Charakterystyczne rośliny i zwierzęta strefy krajobrazu śródziemnomorskiego.
107. Mieszkańcy strefy krajobrazu śródziemnomorskiego.
108. Dlaczego wybrzeże Morza Śródziemnego jest jednym z najchętniej odwiedzanych regionów turystycznych na świecie?
109. Położenie tajgi na mapie świata.
110. Cechy klimatu umiarkowanego chłodnego.
111. Charakterystyczne rośliny i zwierzęta tajgi.
112. Czym jest wieloletnia zmarzlina?
113. Mieszkańcy tajgi.
114. Dlaczego mieszkańcy tajgi budują swoje domy na palach?
115. Położenie tundry na mapie świata.
116. Cechy klimatu okołobiegunowego.
117. Charakterystyczne rośliny i zwierzęta tundry.
118. Co to są dni i noce polarne?
119. Mieszkańcy tundry.
120. Cechy wspólne tajgi i tundry.
121. Cechy klimatu najwyższych partii Himalajów.
122. Najwyższy szczyt świata.
123. Piętra roślinne w Himalajach.
124. Charakterystyczne rośliny i zwierzęta Himalajów.
125. Mieszkańcy Himalajów.
126. Strefy krajobrazowe na świecie a piętra roślinne w górach.